

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Î R E nr.

din _____
Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative
(protecția drepturilor copilului)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (protecția drepturilor copilului).

PRIM-MINISTRU

Maia SANDU

Contrasemnează:

Ministrul sănătății, muncii și protecției sociale

Ala NEMERENCO

Ministrul finanțelor

Natalia GAVRILIȚĂ

Ministrul justiției

Olesea STAMATE

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte legislative (protecția drepturilor copilului)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 167-172, art. 534), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2 cuvintele „ori a altor reprezentanți legali” se substituie cu cuvintele „, reprezentanților legali ori responsabililor legali”.

2. Articolul 3:

a) noțiunile „copil separat de părinți” și „pericol iminent” vor avea următorul cuprins:

„*copil separat de părinți* – copilul lipsit efectiv de grija părinților/unicului părinte în situații determinate de aflarea motivată a acestora într-o altă localitate din țară sau din străinătate pentru o perioadă mai mare de 2 luni consecutiv, copilul luat de la părinți din cauza existenței pericolului iminent pentru viața sau sănătatea acestuia, precum și copilul căruia i s-a stabilit statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească;

pericol iminent – circumstanțe care indică în mod cert asupra existenței situațiilor de risc, inclusiv a existenței elementelor constitutive ale unei infracțiuni contra vieții și/sau sănătății copilului, prezente la moment sau care se pot declanșa în perioada imediat următoare și care au sau pot avea impact grav asupra integrității fizice și/sau psihice a copilului;”

b) la noțiunea „specialist în protecția drepturilor copilului” cuvintele „funcționar public în cadrul primăriei” se substituie cu cuvintele „persoană angajată în cadrul primăriei (cu sau fără statut de funcționar public), cu studii în domeniul asistenței sociale, pedagogiei, psihologiei, juridic, administrației publice, sau alte domenii umanitare conexe, deținătoare a diplomei de licență sau de masterat,”;

reprezentant legal al copilului – părintele, persoana sau autoritatea desemnată, conform legii, să apere drepturile și interesele copilului și să acționeze în numele copilului în materie de protecție, siguranță, ocrotire a sănătății, educație, proprietate și altor drepturi ale copilului, în cazul în care este necesar conform legii;

responsabilitate legală – obligația personală sau după caz, administrativă de a exercita drepturile și obligațiile aferente creșterii și îngrijirii adecvate a copilului, prin acordarea suportului fizic, emoțional, educațional și de dezvoltare în conformitate cu drepturile și interesele copilului;

responsabil legal – persoana desemnată de către autoritatea tutelară locală, sau după caz autoritatea tutelară teritorială, conform legii, pentru a îndeplini față de copilul aflat în plasament obligațiile de responsabilitate legală.”.

3. Articolul 5 alineatul (3):

după cuvintele „În cazul separării copilului de familie,” se completează cu cuvintele „din cauza existenței situațiilor de risc prevăzute în art. 8,”;

cuvintele „sub tutelă” se substituie cu cuvintele „în serviciul tutelă/curatelă”;

cuvântul „plasament” se substituie cu cuvântul „servicii”;

după cuvintele „în familia extinsă” se completează cu cuvintele „sau la persoana cu care copilul a stabilit relații apropiate (vecini, prieteni de familie)”.

4. Articolul 6 alineatul (1):

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) informează autoritatea tutelară teritorială despre cazurile copiilor care necesită asistență juridică calificată pentru respectarea drepturilor și intereselor acestuia;”;

litera e) se completează cu cuvintele „și pornește, în termen de 3 zile lucrătoare, acțiunea în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești”;

litera g) va avea următorul cuprins:

„g) asigură instituirea custodiei în privința copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate, sau nu-și pot realiza obligațiile legale privind îngrijirea copilului din cauza problemelor de sănătate;”;

se completează cu litera l¹) cu următorul cuprins:

„l¹) asigură monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate;”;

litera o) se completează cu următoarele cuvinte: „sau rămași temporar fără ocrotire părintească”;

5. Articolul 7:

se completează cu literele d¹), d²), h¹) și h²) cu următorul cuprins:

„d¹) asigură instituirea tutelei/curateleii asupra copiilor rămași fără ocrotire părintească și copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească, precum și formarea și funcționarea consiliului de familie și numirea tutorelui/curatorului special și supleant în conformitate cu Codul civil;

d²) asigură instituirea custodiei asupra copilului cu statut de copil adoptabil în perioada de încredințare a copilului adoptatorului în vederea adopției;

h¹) participă în calitate de reprezentant legal al copilului victimă sau martor al infracțiunii sau contravenției, precum și al copilului care este contravenient, bănuit, învinuit, inculpat în situația când nu sunt prezenți părinții sau tutorele/curatorul copilului și există decizia motivată a agentului constatatator, ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței de judecată prin care reprezentantul autorității tutelare a fost recunoscut ca reprezentant legal;

h²) solicită în caz de necesitate, Oficiului Teritorial al Consiliului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat ce va reprezenta în

fața organului de urmărire penală și/sau în instanțele de judecată interesele copilului aflat în situație de risc, plasat în plasament de urgență sau plasament planificat;”;

litera j) se completează cu următoarele cuvinte „și asigură formarea inițială și continuă în conformitate cu necesitățile identificate”;

la lit. k) după cuvântul „efectuează” se completează cu cuvântul „anual”;

la lit. n) după cuvântul „curatelă” se completează cu cuvintele „, , precum și a indemnizațiilor zilnice pentru copiii rămași temporar fără ocrotire părintească și copiii rămași fără ocrotire părintească”, iar cuvintele „unităților administrativ-teritoriale” se substituie cu cuvântul „locale”;

litera o) se completează cu cuvintele „și Convenției europene din 20 mai 1980 asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor”;

se completează cu litera p) cu următorul cuprins:

„p) în cooperare cu autoritățile tutelare locale, întreprinde măsurile necesare pentru repatrierea și protecția copiilor identificați fără însoțitori legali și copiilor aflați în dificultate peste hotarele țării, în conformitate cu procedurile stabilite de Guvern.”.

6. Se completează cu Articolul 7¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 7¹.** Atribuțiile autorității centrale pentru protecția copilului

Autoritatea centrală pentru protecția copilului are următoarele atribuții:

a) elaborează și perfecționează cadrul normativ în domeniul protecției familiei și drepturilor copiilor și monitorizează implementarea acestuia;

b) exercită atribuțiile de autoritate centrală desemnată în contextul implementării prevederilor Convenției de la Haga din 29 mai 1993, asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii și Convenției europene din 20 mai 1980 asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor;

c) efectuează analize ale politicilor de protecție a familiei și drepturilor copilului și elaborează sugestii, recomandări privind îmbunătățirea situației în domeniu;

d) elaborează și monitorizează aplicarea standardelor minime de calitate pe tipuri de servicii sociale adresate familiilor cu copii și copilului în dificultate;

e) asigură dezvoltarea mecanismelor de protecție socială a familiei cu copii, accesul copilului și familiei la servicii de asistență socială de calitate;

f) susține metodologic dezvoltarea acțiunilor comunitare axate pe prevenirea separării copilului de familie și menținerea lui în mediul familial;

g) coordonează metodologic activitatea autorităților tutelare din cadrul unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și nivelul al doilea;

h) coordonează și monitorizează activitățile în domeniul adopției;

i) asigură accesul persoanelor fizice și juridice autorizate prin lege la informația privind copiii luați în evidență pentru adopție;

j) colectează, analizează și asigură protecția securității și confidențialității informației despre copiii în situație de risc și copiii separați de părinți, adopțiile naționale și internaționale;

k) colectează și analizează datele cu privire la serviciile sociale adresate familiilor cu copii și copiilor separați de părinți;

l) monitorizează respectarea drepturilor copilului în perioada pre- și post-adopție;

m) coordonează elaborarea, aprobă și monitorizează implementarea programelor de găzduire peste hotare a copiilor adoptabili în perspectiva adopției;

n) deține Registrul de stat al adopției și Registrul de stat al copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți, în condițiile legii;

o) asigură, în comun cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, repatrierea și protecția copiilor identificați fără însoțitori și copiilor aflați în dificultate peste hotarele țării;

p) promovează măsuri de prevenire a violenței față de copil;

q) coordonează implementarea mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, precum și a mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;

r) coordonează, în comun cu autoritățile publice centrale și locale, cu organismele internaționale și organizațiile neguvernamentale, realizarea programelor sociale de protecție a familiei și drepturilor copilului;

s) coordonează realizarea/participă la sau realizează studii în domeniul protecției drepturilor copilului

t) acordă asistență metodologică direcțiilor raionale, municipale, ale unității teritoriale autonome Găgăuzia de asistență socială și protecție a familiei, asistenților sociali comunitari, precum și asociațiilor obștești prestatoare de servicii în domeniu;

u) elaborează rapoarte naționale periodice privind aplicarea la nivel național a Convenției ONU privind drepturile copilului.

7. Articolul 8:

litera j) se completează cu cuvintele „, , dacă se încadrează în una sau mai multe situații menționate la lit. a) - i)”.

8. Articolul 11:

alineatul (2) litera b) se completează cu cuvintele „(casă de copii de tip familial, asistență parentală profesionistă)”

alineatul (3) se completează cu textul „și se emite dispoziția cu privire la (re)integrarea copilului în familie sau cu privire la plasamentul planificat al acestuia”;

9. Articolul 12:

alineatul (2):

litera a) se abrogă;

la litera b) înainte de cuvintele „casă de copii” se completează cu cuvintele „tutelă/curatelă,”;

la litera c) cuvintele „instituție rezidențială” se substituie cu cuvântul „serviciu”;

se completează cu alineatele (3) - (5) cu următorul cuprins:

„(3) Plasamentul planificat în serviciul de tutelă/curatelă poate avea loc, ținând cont de prioritatea plasamentului copilului:

- a) în familia extinsă, sau dacă nu este posibil,
- b) la persoanele cu care copilul a stabilit relații apropiate, inclusiv vecini sau prieteni de familie, sau dacă nu este posibil,
- c) în familia adoptatorului conform prevederilor alineatului (4).

(4) În cazul copilului rămas temporar fără ocrotire părintească, autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului, poate propune Comisiei examinarea avizării pozitive a plasamentului copilului în serviciul de tutelă/curatelă la un adoptator selectat conform metodologiei aprobate de către autoritatea centrală pentru protecția copilului.

(5) Plasamentul planificat al copilului în serviciile menționate la alineatul (2) încetează odată cu împlinirea de către copil a vârstei de 18 ani, ori la finalizarea anului de studii pe parcursul căruia a împlinit vârsta de 18 ani.”.

10. Se completează cu Articolele 12¹ - 12⁴ cu următorul cuprins:

„**Articolul 12¹**. Plasamentul copilului părintelui minor

(1) Copilului părintelui minor i se prestează serviciile de plasament fără avizul Comisiei și dispoziția autorității tutelare teritoriale privind stabilirea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau rămas fără ocrotire părintească ori privind plasamentul de urgență sau planificat al acestuia.

(2) În cazul copilului părintelui minor, autoritatea tutelară teritorială emite o dispoziție separată cu privire la plasamentul copilului împreună cu părintele minor:

- a) odată cu plasamentul părintelui minor împreună cu copilul;
- b) după nașterea copilului părintelui minor aflat în plasament;
- c) în cazul plasamentului copilului părintelui minor după plasamentul părintelui.

(3) Din momentul plasării în serviciu, în baza dispoziției cu privire la plasamentul copilului împreună cu părintele minor, copilul părintelui minor beneficiază de prestații sociale în conformitate cu legislația.

(4) În cazul în care, după plasament, menținerea copilului cu părintele minor nu este posibilă sau contravine interesului superior al copilului părintelui minor, autoritatea tutelară teritorială întreprinde măsurile necesare pentru stabilirea statutului copilului părintelui minor și asigurarea plasamentului acestuia conform prevederilor legislației.

Articolul 12². Pregătirea pentru viața independentă

Pentru copiii care dețin statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau copil rămas fără ocrotire părintească, începând cu vârsta de 16 ani, autoritatea tutelară teritorială în colaborare cu prestatorul și personalul serviciului în care este plasat copilul asigură pregătirea copilului pentru viața independentă.

Articolul 12³. Serviciile de asistență și protecție a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți

Modul de organizare și funcționare a serviciilor de asistență și protecție a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți este stabilit de Guvern.

Articolul 12⁴. Reprezentarea și responsabilitatea legală pentru copiii separați de părinți

(1) Reprezentarea legală a copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească sau rămași fără ocrotire părintească este asigurată de către autoritatea tutelară teritorială, cu excepția copiilor plasați în serviciul de tutelă/curatelă, unde reprezentantul legal al copilului este tutorele/curatorul.

(2) Responsabilitatea legală pentru copiii menționați la alineatul (1) revine:

a) tutorelui/curatorului, asistentului parental profesionist ori părintelui educator – în cazul copiilor plasați în servicii de plasament de tip familial;

b) administrația serviciilor de plasament de tip rezidențial – în cazul copiilor plasați în serviciile respective;

c) custodelui – în cazul copiilor asupra cărora este instituită custodia.”.

11. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„Articolul 13. Copii ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate

(1) În cazul copiilor separați de părinți pentru o perioadă mai mare de 2 luni din cauza aflării temporare într-o altă localitate din țară sau din străinătate, autoritatea tutelară locală instituie custodia ca formă de protecție temporară a copilului, în scopul asigurării creșterii și îngrijirii adecvate a acestuia.

(2) Părinții/unicul părinte, care intenționează să plece temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate (în scop de muncă, studii, tratament sau alte motive), sunt obligați să depună la autoritatea tutelară locală de la locul de trai al persoanei/persoanelor de către care urmează a fi instituită custodia, cererea privind instituirea custodiei asupra copilului și declarația-acord al persoanei/persoanelor în grija căreia/căroră rămâne copilul (conform modelului aprobat de Guvern).

(3) Prevederile alineatului (2) se aplică și pentru cazurile în care părinții/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau din străinătate, urmând să depună documentele menționate la alin. (2) sau să le transmită autorității tutelare locale:

a) prin scrisoare recomandată adresată autorității tutelare locale;

b) pe adresa electronică a autorității tutelare locale întitulând mesajul cu textul: „Confidențial. Articolul 13/140/2013”;

c) prin intermediul persoanei în grija căreia se află copilul sau prin intermediul altor persoane.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică și în cazul în care tutorele/curatorul se află temporar în altă localitate din țară sau din străinătate pentru o perioadă mai mare de 2 luni sau intenționează să se afle temporar în altă localitate din țară sau din străinătate pentru perioada respectivă.

(5) Documentele menționate la alin. (2) se depun separat pentru fiecare copil, semnată de ambii părinți/unicul părinte/tutore/curator.

(6) Divergențele între părinți cu privire la persoana în grija căreia rămâne copilul se examinează de către autoritatea tutelară teritorială de la locul de trai al

copilului, iar deciziile acesteia pot fi contestate în instanța de judecată, care se va pronunța cu privire la persoana în grija căreia rămâne copilul.

(7) Identificarea copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate se realizează de către:

a) administrația instituțiilor educaționale – în cazul copiilor care frecventează astfel de instituții;

b) specialistul în protecția drepturilor copilului, asistentul social comunitar, medicul/asistentul medicului de familie sau polițistul – în cazul copiilor care nu frecventează instituții educaționale.

(8) Informația cu privire la copiii ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate se prezintă autorității tutelare locale:

a) până la data de 30 aprilie și 30 octombrie – în situațiile menționate la lit. a) alin. (7);

b) în termen de 3 zile lucrătoare – în situațiile menționate la lit. b) alin. (7).

(9) În cazul identificării copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate asupra cărora nu este instituită custodia, autoritatea tutelară locală de la locul aflării copilului întreprinde acțiunile necesare pentru informarea părinților, persoanei în grija căreia se află copilul și după caz, autorității tutelare locale de la locul de trai al părinților despre necesitatea instituirii custodiei.

(10) După recepționarea informației în situațiile menționate la lit. b) alin. (7) autoritatea tutelară locală dispune evaluarea în termen de 3 zile lucrătoare a situației copilului de către specialistul în protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – de către asistentul social comunitar în scopul constatării condițiilor de creștere și educație a copilului.

(11) Părinții/unicul părinte/tutorele/curatorul, care se află sau intenționează să plece în altă localitate din țară sau din străinătate poartă răspundere contravențională conform legislației pentru nerespectarea prevederilor prezentului articol.”

12. Se completează cu articolele 13¹ - 13⁶ cu următorul cuprins:

„**Articolul 13¹.** Instituirea custodiei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate

(1) La recepționarea documentelor menționate la art. 13 alin. (2), autoritatea tutelară locală deschide un dosar pentru copil și în termen de 3 zile lucrătoare emite dispoziția de evaluare de către specialistul în protecția drepturilor copilului, sau în absența acestuia - de către asistentul social comunitar, a situației copilului și evaluarea condițiilor de trai și mediului familial a persoanei/persoanelor în grija cărora rămâne copilul cu formularea concluziei privind oportunitatea instituirii custodiei asupra copilului.

(2) În baza dispoziției autorității tutelare locale, specialistul în protecția drepturilor copilului, sau în absența acestuia - asistentul social comunitar, în termen de 5 zile lucrătoare prezintă acesteia evaluările menționate la alin. (1).

(3) În baza evaluărilor, autoritatea tutelară locală în termen de 3 zile lucrătoare emite dispoziția de instituire sau de refuz a instituirii custodiei asupra

copilului, un exemplar al căreia se anexează la dosarul copilului și câte un exemplar se transmite persoanei/persoanelor care au depus cererea și persoanei/persoanelor care au depus declarația-acord.

(4) În cazul refuzului de instituire a custodiei de către autoritatea tutelară locală, persoanele interesate pot contesta dispoziția respectivă în instanța de judecată conform legislației.

Articolul 13². Persoanele care pot fi custode

(1) Poate fi custode o singură persoană fizică sau soțul și soția împreună dacă nu se află în vreunul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la alin. (2) și au consimțit expres.

(2) Nu poate îndeplini funcție de custode/persoană responsabilă legal:

- a) persoana care nu a împlinit 18 ani;
- b) persoana ocrotită printr-o măsură de ocrotire judiciară;
- c) persoana decăzută din drepturile părintești față de proprii copii;
- d) persoana căreia, din cauza exercitării necorespunzătoare a obligațiilor de tutore, curator sau custode, i s-a anulat tutela, curatela sau custodia;
- e) persoana ale cărei interese vin în conflict cu interesele copilului aflat sub custodie;
- f) care au prezentat documente sau informații false pentru instituirea custodiei;
- g) care a fost condamnată pentru săvârșirea unor infracțiuni intenționate: contra vieții și sănătății persoanei; contra libertății, cinstei și demnității persoanei; referitoare la viața sexuală; contra familiei și copiilor.

Articolul 13³. Drepturile și obligațiile custodelui

(1) Responsabilitatea legală față de copilul aflat în custodie este o sarcină personală și gratuită.

(2) Custodele are următoarele drepturi:

- a) să fie informat despre istoricul și starea sănătății copilului;
- b) să beneficieze de sprijin și consiliere din partea autorităților tutelare;
- c) să solicite încetarea custodiei.

(3) Custodele are următoarele obligații:

- a) să ofere copilului îngrijire și educație individualizată;
- b) să protejeze și să promoveze bunăstarea copilului;
- c) să nu aplice violența fizică, sexuală, psihologică, economică, spirituală asupra copilului;
- d) să informeze părinții și/sau autoritatea tutelară despre orice schimbare în situația familiei sale sau a copilului, care ar putea afecta capacitatea de a îngriji copilul;
- e) să înștiințeze imediat, dar nu mai târziu de 24 ore părinții despre orice maladie a copilului sau situație de interacțiune a copilului cu sistemul de justiție în calitate de bănuț, învinuit, inculpat, victimă sau martor al săvârșirii faptelor penale sau contravenționale;
- f) să asigure comunicarea copilului cu părinții, bunicii, frații și surorile și cu alte persoane importante pentru copil, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului;

g) să ofere copilului condiții adecvate de trai și igienă personală și să îl asiste în formarea deprinderilor de autoîngrijire;

h) să aibă grijă ca copilul să dispună de îmbrăcăminte și încălțăminte în conformitate cu necesitățile și particularitățile lui individuale, cu opinia părinților și a copilului, implicându-l, după caz, în procesul de alegere și procurare a îmbrăcăminte și încălțăminte sau oferindu-i posibilitatea de a alege și a procura de sine stătător bunurile respective;

i) să ofere copilului o alimentație sănătoasă, care corespunde cu particularitățile de vârstă, necesitățile fiziologice ale acestuia, precum și cu preferințele copilului;

j) să faciliteze încadrarea copilului în instituții educaționale, ținând cont de decizia părinților, opinia copilului și necesitățile de dezvoltare și educaționale ale copilului;

k) să contribuie la petrecerea timpului liber de către copil și implicarea acestuia în activități sportive, culturale și artistice conform intereselor copilului;

l) să verifice și după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura luarea în evidență a copilului de către medicul de familie în cel mult 5 zile de la data instituirii custodiei;

m) să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura prezența copilului la examinările medicale, conform recomandărilor medicului de familie și a medicilor specialiști;

n) să respecte recomandările medicilor, să administreze cu strictețe tratamentul copilului și să realizeze măsurile de prevenire a riscurilor de îmbolnăvire;

o) să aplice metode educative, adecvate atât nivelului de vârstă, cât și tipului de probleme cu care se confruntă copilul, pentru a-l stimula să adopte un stil de viață sănătos, să respecte igiena personală, alimentația corectă;

p) să anunțe autoritatea tutelară locală care a dispus instituirea custodiei în cazurile în care părinții nu asigură/asigură insuficiente surse financiare și bunuri necesare pentru creșterea și îngrijirea copilului și/sau nu se implică în procesul de educare a copilului;

q) să asigure securitatea și confidențialitatea datelor cu caracter personal, cunoscute în procesul de exercitare a atribuțiilor de custode.

(4) Drepturile și obligațiile custodelui sunt exercitate de către acesta numai pe perioada aflării efective a copilului în îngrijirea sa.

(5) Cheltuielile pentru creșterea și îngrijirea copiilor aflați în custodie sunt suportate de către reprezentantul legal, inclusiv după caz, din contul prestațiilor sociale acordate copiilor.

Articolul 13⁴. Monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate

(1) Monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate se realizează semestrial de către autoritatea tutelară locală de la locul aflării copilului prin intermediul specialistului în protecția drepturilor copilului sau în lipsa acestuia - a asistentului social comunitar, în perioada 1 mai – 31 mai și 1 noiembrie - 30 noiembrie în baza:

a) listelor copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate prezentate de către administrația instituțiilor educaționale – până la data de 30 aprilie și 30 octombrie;

b) informațiilor privind identificarea copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate prezentate de specialistul în protecția drepturilor copilului, asistentul social comunitar, medicul/asistentul medicului de familie sau ofițerul de sector al poliției;

c) registrului de evidență a copiilor aflați în custodie, contrapus cu listele menționate la lit. a) și b), alin. (1).

(2) În cazul în care în rezultatul monitorizării situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate se constată situații care denotă faptul că copilul întâmpină dificultăți în interacțiunea cu custodele și/sau membrii familiei acestuia, în procesul de învățare, de relaționare cu semenii sau cadrele didactice, autoritatea tutelară locală de la locul aflării copilului întreprinde măsuri de suport pentru depășirea situațiilor respective cu implicarea după caz a părinților, ținând cont de interesul superior al copilului.

Articolul 13⁵. Încetarea custodiei

(1) Custodia încetează în următoarele cazuri:

- a) copilul a revenit definitiv în grija reprezentantului legal;
- b) la cererea părinților privind schimbarea custodelui;
- c) la cererea custodelui, cu înștiințarea prealabilă a părinților;
- d) îndepărtarea custodelui în condițiile art. 13/6.

(2) În cazurile menționate la alin. (1), autoritatea tutelară locală care a instituit custodia emite în termen de 3 zile lucrătoare dispoziția de încetare a custodiei.

Articolul 13⁶. Îndepărtarea custodelui

(1) Copilul, părinții, persoanele împuternicite prin lege cu atribuții de protecție a copilului, precum și oricare altă persoană pot contesta sau denunța la autoritatea tutelară locală actele și acțiunile custodelui, care prejudiciază drepturile copilului.

(2) Custodele va fi îndepărtat dacă săvârșește în privința copilului acte de violență fizică, psihologică, sexuală, economică, spirituală, o neglijență gravă sau fapte care lezează drepturile copilului, precum și dacă nu-și îndeplinește corespunzător sarcinile stipulate. Constatarea faptelor de violență și neglijență se va efectua conform instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului aprobate de Guvern.”.

13. La Articolul 14 alineatul (1) litera b) după cuvântul „pat” se completează cu cuvintele „sau din cauza unei dizabilități severe,”.

14. Articolul 16 se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Statutul copilului se stabilește din data în care au fost întrunite condițiile pentru acesta în conformitate cu articolul 14, 15 și 17 alin. (2).

(4) Toate acțiunile ce țin de stabilirea statutului copilului vor fi tratate cu celeritate.”.

15. Articolul 17 se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Pe tot parcursul procedurii de stabilire a statutului, autoritatea tutelară este obligată să-i ofere copilului informații și explicații clare și complete, potrivit vârstei și gradului său de maturitate, referitor la etapele și la durata procesului de stabilire a statutului, la efectele acestuia și la formele de protecție disponibile.

(4) În procesul de stabilire a statutului și de identificare a serviciului de plasament, se va ține cont de opinia, de dorințele și de sentimentele copilului în funcție de vârsta și de capacitatea lui de înțelegere.”.

16. Articolul 18 alineatul (1) litera a) va avea următorul cuprins:

„(1) Evidența copiilor separați de părinți se ține de către:

a) autoritatea tutelară locală:

(i) care a dispus plasamentul de urgență a copilului;

(ii) de la domiciliul custodelui;

b) autoritatea tutelară teritorială care a emis dispoziția de plasament planificat;

c) autoritatea centrală pentru protecția copilului, pe baza datelor prezentate de autoritățile tutelare teritoriale.

17. Articolul 20:

cuvântul „mecanismul” se substituie cu cuvântul „mecanisme” iar cuvântul „aprobat” se substituie cu cuvântul „aprobat”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) să întreprindă măsurile ce se impun pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.”.

18. Articolul 21 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Informația solicitată de autoritatea centrală în domeniul protecției drepturilor copilului se prezintă de către autoritățile tutelare în termen de 10 zile lucrătoare, dacă în solicitare nu este stabilit un alt termen.”.

Art. II. Legea nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 131–134, art. 441) cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Pe tot parcursul legii:

b. cuvintele „autoritate teritorială” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „autoritate tutelară teritorială” la forma gramaticală corespunzătoare;

c. cuvântul „decizie” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „dispoziție” la forma gramaticală corespunzătoare;

d. cuvintele „Registrul de stat al adopțiilor” se substituie cu cuvintele „Registrul de stat al adopției”.

2. Articolul 2:

noțiunea „adoptator” va avea următorul cuprins:

„*adoptator* - cuplu căsătorit (soț și soție), persoană necăsătorită, persoană căsătorită dar care adoptă singură fiind ruda copilului pînă la gradul IV inclusiv, sau persoană cu care copilul a stabilit relații apropiate, inclusiv vecini sau prieteni de familie, care a depus cerere de adopție și care a fost luat/ă la evidență de autoritățile competente în domeniul adopției, în condițiile prezentei legi;”;

noțiunea „*părinte adoptiv*” va avea următorul cuprins:

- „*părinte adoptiv* – adoptator care a adoptat copilul;”;
la noțiunea „*copil adoptabil cu nevoi speciale*” lit. c) textul „care au împlinit vârsta de 7 ani” se exclude;
după noțiunea „*copil adoptabil cu nevoi speciale*” se completează cu noțiunea „*familie extinsă*” cu următorul cuprins:
„*familie extinsă* – rudele copilului până la gradul IV inclusiv;”.
3. La articolul 3 lit. g), după cuvintele „datele de identificare ale” se completează cu cuvintele „copilului adoptabil,”.
4. Articolul 6¹:
la litera a) cuvântul „deciziilor” se substituie cu cuvintele „propunerilor de decizii”;
litera b) va avea următorul cuprins:
„b) examinarea propunerilor autorității centrale și a autorităților tutelare teritoriale privind oportunitatea separării fraților, cărora le-a fost stabilit statut de copil rămas fără ocrotire părintească și/sau statut de copil adoptabil, prin adopție națională sau internațională și eliberarea respectivelor avize.”.
5. La articolul 7 alineatul (1):
din titlul alineatului cuvântul „principale” se exclude;
la litera b) după cuvântul „adoptatorilor” se completează cu cuvintele „din raza teritorială de competență”;
se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:
„c¹) informează copilul despre atribuirea statutului de copil adoptabil și îl pregătește pentru adopție, ținând cont de vârsta și gradul său de maturitate;”.
6. La articolul 8 litera d) cuvintele „ , informează autoritatea centrală despre rezultate” se substituie cu cuvintele „la solicitarea autorității centrale din Republica Moldova și o informează despre rezultate”.
7. La articolul 9²:
alineatul (2) cuvintele „31 ianuarie” se substituie cu cuvintele „15 februarie”;
la alineatul (3) punctul 2) cuvintele „inclusiv costurile și taxele suportate de adoptatori în perioada preadopție” se exclud;
la alineatul (4) cuvintele „15 februarie” se substituie cu cuvintele „1 martie”;
se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:
„(5¹) Certificatul de acreditare, obținut în condițiile prezentei legi, este valabil timp de 1 an din data ultimei înscrieri despre prelungirea acreditării.”
8. La articolul 9³ cuvintele „solicită instanței de judecată suspendarea acreditării” se substituie cu cuvântul „suspendă acreditarea”;
9. Articolul 10 alineatul (3¹) va avea următorul cuprins:
„(3¹) Oportunitatea separării fraților prin adopție națională sau internațională se examinează de către Consiliul Consultativ pentru Adopții în baza criteriilor, procedurilor și termenelor aprobate de autoritatea centrală:
a) la cererea expresă și cu participarea reprezentanților autorității tutelare teritoriale de la domiciliul copiilor în cazul adopției naționale; sau
b) la inițiativa autorității centrale și cu participarea reprezentanților autorității tutelare teritoriale de la domiciliul copiilor în cazul adopției internaționale.”.
10. Se completează cu articolul 10¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 10¹. Datele privind copiii adoptabili

(1) În baza rapoartelor privind situația copiilor adoptabili, autoritatea centrală întocmește extrase de date depersonalizate privind copiii adoptabili, care se publică pe pagina web a autorității centrale.

(2) Autoritatea centrală asigură accesul securizat al organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova la rapoartele privind situația copiilor adoptabili cu nevoi speciale.

(3) Tipul de date conținute în extrasele menționate la alin. (1) se stabilește și se aprobă de către autoritatea centrală.

11. La articolul 12:

alineatul (3) se completează cu cuvintele „, sau să nu depășească diferența de 48 ani”;

alineatul (4) litera d) va avea următorul cuprins:

„d) în privința căroră se află în derulare procese judiciare privind decăderea din drepturi părintești sau de la care au fost luați copii fără decădere din drepturi părintești;

la alineatul (6) cuvântul „soți” se substituie cu cuvintele „cuplu căsătorit (soț și soție)”.

12. La articolul 14 alineatul (1) litera c) cuvintele „inclusiv frați” se substituie cu cuvintele „și/sau copii cu nevoi speciale conform prevederilor prezentei legi”.

13. La articolul 15 alineatul (1) se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) certificat despre lipsa pe parcursul ultimilor 5 ani a contravențiilor prevăzute în art. 63, 78¹, 85, 87, 89 – 91 al Codului Contravențional, eliberat de subdiviziunea teritorială a Poliției de la domiciliul solicitantului;”.

14. Articolul 17:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În baza rezultatelor evaluării, prevăzută la articolul 16, autoritatea tutelară teritorială emite dispoziția privind eliberarea atestatului și luarea la evidență a adoptatorului sau refuzul eliberării atestatului de adoptator.”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul schimbării domiciliului, adoptatorul va depune:

a) cererea privind scoaterea din evidență la autoritatea tutelară teritorială care i-a eliberat atestatul;

b) cererea privind luarea la evidență la autoritatea tutelară teritorială de la noul loc de trai.”;

la alineatul (2) cuvintele „o lună” se substituie cu cuvintele „două luni”;

la alineatul (4) cuvintele „la autoritatea centrală și, ulterior” și „competentă în materia adopției” se exclud;

la alineatul (5) cuvintele „un an” se substituie cu cuvintele „doi ani”, și se completează cu textul: „Mențiunea cu privire la prelungirea atestatului de adoptator se face pe partea verso a atestatului în rubricile corespunzătoare și se informează despre acest fapt autoritatea centrală în termen de 5 zile lucrătoare. Cererea de prelungire a atestatului va fi depusă de adoptator la autoritatea tutelară

teritorială cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de expirarea termenului de valabilitate.”;

se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În lipsa unei cereri de reînnoire, la expirarea termenului de valabilitate a atestatului, adoptatorul va fi scos din evidență în ziua imediat următoare.”;

se completează cu alineatele (6¹) - (6³) cu următorul cuprins:

„(6¹) Atestatul de adoptator poate fi retras:

a) în situația în care se constată faptul că adoptatorul a ascuns informații sau a furnizat informații false în procesul de evaluare;

b) când se constată faptul că nu mai sunt îndeplinite garanțiile morale și materiale în baza cărora a fost eliberat atestatul;

c) în situația în care se constată implicarea directă a adoptatorului în identificarea unui copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau copil adoptabil, excepție fiind situația în care se constată că adoptatorul este ruda până la gradul al IV-lea al copilului;

d) la propunerea autorității centrale atunci când se constată că eliberarea atestatului a fost în mod vădit netemeinică sau ilegală;

e) în situația prevăzută la art. 28 alin. (4¹).

(6²) Valabilitatea atestatului încetează de drept:

a) ca urmare a modificării configurației cuplului căsătorit (soț și soție), prin divorț sau decesul unuia dintre ei;

b) în cazul căsătoriei sau decesului persoanei atestate;

c) în momentul devenirii irevocabile a hotărârii instanței judecătorești privind încuviințarea adopției.

(6³) În situațiile menționate la alin. (5¹), (6¹) și (6²) cu excepția situației menționate la alin. (6²) lit. c), autoritatea tutelară teritorială va emite o dispoziție de scoatere din evidență a adoptatorului, informând despre acest fapt autoritatea centrală în termen de 5 zile lucrătoare.”.

15. La articolul 18 alineatul (2) după cuvântul „persoana” se completează cu cuvintele „sau cuplul căsătorit (soț și soție)”.

16. La articolul 19 cuvântul „elaborat” se substituie cu cuvântul „aprobat”.

17. Articolul 20 va avea următorul cuprins:

„Articolul 20. Statutul de copil adoptabil

(1) Concomitent cu emiterea dispoziției privind stabilirea statutului de copil rămas fără ocrotire părintească în condițiile Legii nr. 140/2013 cu privire la protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, autoritatea tutelară teritorială emite dispoziția privind stabilirea statutului de copil adoptabil, luarea în evidență a acestuia și întreprinde măsuri pentru adopția copilului conform prevederilor legislației, cu excepția copiilor rămași fără ocrotire părintească care sunt plasați în serviciul de tutelă/curatelă în familia extinsă.

(2) În cazul copiilor rămași fără ocrotire părintească plasați în serviciul de tutelă/curatelă în familia extinsă, la cererea tutorelui/curatorului autoritatea tutelară teritorială emite dispoziția privind stabilirea statutului de copil adoptabil și informează despre acest fapt copilul în funcție de gradul său de maturitate și capacitatea de înțelegere.

(3) Autoritatea tutelară teritorială informează părinții decăzuți din drepturile părintești ai copilului despre:

- a) stabilirea statutului de copil adoptabil;
- b) procedura de restabilire în drepturi părintești;
- c) necesitatea de a anunța autoritatea tutelară teritorială despre depunerea în instanța de judecată a cererii privind restabilirea în drepturi părintești.

(5) Statutul de copil adoptabil se retrage în cazurile:

a) plasării copilului sub tutelă/curatelă în familia extinsă, fără intenția acestora de a adopta copilul;

b) retragerii statutului de copil rămas fără ocrotire părintească, în condițiile articolului 15, alineatul (2) al Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separate de părinți.”.

18. La articolul 21:

alineatul (3¹) se completează cu cuvintele „, , inclusiv fotografia/fotografiile copiilor cu nevoi speciale”;

alineatul (3²) cuvintele „o dată la doi ani” se substituie cu cuvintele „anual pentru copiii fără nevoi speciale și o dată la doi ani pentru copiii cu nevoi speciale”.

19. La articolul 22 alineatul (1) cuvântul „adoptatorilor” se exclude.

20. La articolul 23:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Pentru încuviințarea adopției este necesar:

- a) consimțământul copilului adoptabil;
- b) consimțământul în scris al părinților copilului în cazul adopției copilului de către celălalt soț, cu excepția cazurilor, confirmate prin acte corespunzătoare, în care acest consimțământ nu poate fi obținut din cauza:

(i) existenței unei hotărâri a instanței judecătorești privind:

- decăderea din drepturile părintești;
- instituirea măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei în privința părintelui;
- declararea părintelui ca fiind dispărut fără veste sau decedat;

(ii) faptului că datele despre părinte au fost înscrise în certificatul de naștere al copilului de către celălalt părinte.”;

la alineatul (4) cuvintele „în scris,” se exclud;

21. Articolele 24 și 25 se abrogă.

22. Articolul 26 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 26.** Consimțământul copilului

(1) Pentru a-și exprima consimțământul, copilul trebuie să beneficieze de informare și consiliere din partea autorității tutelare teritoriale privind scopul, etapele și efectele adopției, ținând cont de vârsta și de gradul de maturitate, precum și de opiniile, dorințele și sentimentele lui.

(2) Copilul urmează să-și exprime consimțământul în scris (sau după caz verbal, în prezența psihologului și a reprezentantului autorității tutelare teritoriale, care confirmă în scris consimțământul copilului exprimat verbal), pentru:

- a) a fi vizitat de adoptator;

b) a fi încredințat în vederea adopției;

c) a fi adoptat.”.

23. Articolul 27 se modifică după cum urmează:

alineatul (1) se completează cu cuvintele „conform metodologiei aprobate de către autoritatea centrală pentru protecția copilului”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Procedura de potrivire constă din următoarele etape:

a) selectarea adoptatorului potrivit pentru copilul adoptabil;

b) vizitarea copilului adoptabil de către adoptatorul potrivit

c) încredințarea copilului adoptabil adoptatorului în vederea adopției.”

24. Articolul 28:

la alineatul (4) cuvintele „un alt proces de potrivire” se substituie cu cuvintele „încă maxim 2 procese de potrivire”;

se completează cu alineatul (4¹) și (6) cu următorul cuprins:

„(4¹) La al treilea refuz al propunerii de potrivire cu un copil adoptabil care corespunde disponibilităților menționate în atestatul de adoptator, acesta pierde dreptul de a rămâne în listă pentru un alt proces de potrivire, iar atestatul de adoptator este retras.

(6) Nu este necesară potrivirea adoptatorului cu copilul adoptabil conform prevederilor alin. (1) - (5) în cazul adopției copilului de către persoanele menționate la art. 27 alin. (3) lit. b) și c), în cazul în care copilul sa aflat în grija lor cel puțin 30 de zile.

25. La articolul 29:

alineatul (1) cuvântul „potrivire” se substituie cu cuvintele „acceptarea potrivirii”, iar cifrele „90” se substituie cu textul „la 60 zile până la 90 de zile”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Pentru încredințarea copilului în vederea adopției, autoritatea tutelară teritorială emite dispoziția de instituire a custodiei asupra copilului din partea adoptatorului în care se specifică scopul și motivele instituirii custodiei, precum și perioada pentru care este încredințat copilul.”;

alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) În cazul în care copilul adoptabil este plasat într-un serviciu de tip familial, drepturile și obligațiile îngrijitorilor, precum și plata prestațiilor sociale lunare pentru copilul plasat în serviciul respectiv se suspendă pe perioada încredințării copilului în vederea adopției acestuia de către o altă persoană decât îngrijitorul, până la devenirea executorie a hotărârii instanței de judecată privind încuviințarea adopției sau, până la revenirea copilului în serviciul de tip familial.”;

se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) Prestațiile sociale lunare menționate la alineatul (10) se stabilesc și se achită copilului adoptabil aflat în custodia adoptatorului pe perioada încredințării copilului în vederea adopției.”.

26. Se completează cu articolul 29¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 29¹.** Suspendarea procedurilor de potrivire

(1) Autoritatea tutelară teritorială de la locul aflării copilului adoptabil, care a fost informată despre depunerea în instanța de judecată a cererii privind restabilirea

în drepturi părintești, suspendă procedura de potrivire a adoptatorului cu copilul adoptabil, până la momentul devenirii irevocabile a hotărârii judecătorești cu privire la cererea de restabilire în drepturile părintești sau scoaterea de pe rol a acesteia, după care în termen de 3 zile lucrătoare:

a) emite dispoziția de retragere a statutului de copil adoptabil și a statutul de copil rămas fără ocrotire părintească, în condițiile articolului 15, alineatul (2) al Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separate de părinți - în cazul restabilirii părinților în drepturile părintești;

b) reia procedura de potrivire a adoptatorului cu copilul adoptabil de la momentul suspendării - în cazul în care părinții nu au fost restabiliți în drepturile părintești.

(2) Autoritatea tutelară teritorială care a fost informată despre depunerea în instanța de judecată a cererii privind restabilirea în drepturi părintești este obligată:

a) în termen de 3 zile lucrătoare să informeze în scris despre acest fapt autoritatea tutelară teritorială de locul aflării copilului adoptabil, dacă este cazul;

b) să monitorizeze derularea procedurii de restabilire în drepturile părintești;

c) în termen de 3 zile lucrătoare să informeze în scris autoritatea tutelară teritorială de locul aflării copilului adoptabil referitor la hotărârea judecătorească cu privire la cererea de restabilire în drepturile părintești sau scoaterea de pe rol a acesteia.

27. La articolul 30:

la alineatul (1¹) cifrele „24” se exclud;

la alineatul (3) cuvintele „la autoritatea centrală, iar ulterior” se exclud.

28. La articolul 31:

la alineatul (2) litera c) cuvântul „schimbării” se substituie cu cuvintele „motivată cu privire la schimbarea”, iar cuvintele „solicitarea schimbării locului de naștere” se exclud;

la alineatul (4):

la litera b) înainte de cuvântul „certificatul” se completează cu cuvintele „Raportul privind situația copilului adoptabil, conform modelului aprobat de autoritatea centrală și”;

literele c) - e) vor avea următorul cuprins:

„c) confirmarea în scris a adoptatorului cu privire la faptul că a luat cunoștință de starea de sănătate a copilului;

d) consimțămintele copilului specificate în art. 26 alin. (2);

e) consimțământul părinților specificat în art. 23 alin. (1) lit. b);”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Cererea de încuviințare a adopției se examinează cu participarea obligatorie a adoptatorului și a reprezentantului autorității tutelare teritoriale de la domiciliul copilului.”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) În cazul inițierii procedurilor judiciare care ar putea avea ca rezultat retragerea copilului a statutului de copil rămas fără ocrotire părintească, procedura de încuviințare a adopției se suspendă până la soluționarea acestor proceduri.”.

29. La articolul 34:

alineatul (1) se completează cu următorul text:

„În cazul în care cetățenii vizați sunt rudele copilului adoptabil până la gradul al IV-lea inclusiv, aceștia au dreptul de a depune cererea de adopție prin intermediul autorității centrale cu atribuții în domeniul adopției din statul primitor.”;

la alineatul (3) litera a) cuvintele „în condițiile alin. (2)” se substituie cu cuvintele „, prin intermediul autorității centrale în domeniul adopției din statul primitor sau prin intermediul organizațiilor străine din statul primitor acreditate și înregistrate în Republica Moldova în condițiile prezentei legi”.

30. La articolul 36 alineatul (1):

La litera a) cuvintele „ale autorității centrale” și cuvintele „– motivele care determină adoptatorul să adopte un copil domiciliat pe teritoriul Republicii Moldova, precum și informația cu privire la copilul sau la copiii pentru care are capacitatea să-i adopte” se exclud;

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) consimțământul la adopție a soțului/soției persoanei care dorește să adopte singură, dacă este căsătorită și este ruda copilului până la gradul IV inclusiv, sau persoană cu care copilul a stabilit relații apropiate.”;

litera g) se abrogă;

se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) act de confirmare a achitării taxei pentru efectuarea serviciilor aferente îndeplinirii procedurii de adopție internațională pe teritoriul Republicii Moldova. Odată cu retragerea cererii de adopție și a actelor anexate la aceasta, adoptatorul este în drept să solicite și retragerea taxei achitate, doar în cazul în care nu au fost utilizate surse financiare pentru o procedură de adopție inițiată anterior și care s-a stopat din diverse motive.”.

31. La articolul 37:

alineatul (1) după cuvintele „și transmite adoptatorului selectat” se completează cu cuvintele „în baza avizului pozitiv al Consiliului Consultativ pentru Adopții”, iar după cuvântul „respectiv” se completează cu textul „și informează în scris autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului despre potrivirea prealabilă, solicitând stoparea acțiunilor de identificare a unui adoptator național pentru copilul adoptabil vizat”;

se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:

„(1²) În cazul în care informația privind starea sănătății copilului propus pentru potrivire conține un diagnostic care necesită a fi aprofundat, adoptatorul poate solicita realizarea unor investigații medicale suplimentare cu indicarea specialiștilor necesari și cu implicarea reprezentantului organizației acreditate, suportând integral cheltuielile pentru realizarea acestor investigații.”;

alineatul (3) se completează cu cuvintele „, informând despre acest fapt adoptatorul”;

la alineatul (4) cuvântul „și” se substituie cu cuvântul „sau”, cuvintele „de la o lună la 3 luni” se substituie cu cuvintele „30 de zile”, totodată se completează cu textul „Din motive întemeiate fixate în scris, autoritatea tutelară teritorială poate prelungi perioada de potrivire cu cel mult 30 de zile.”;

se completează cu alineatele (4¹) - (4⁵) cu următorul cuprins:

„(4¹) Pe parcursul perioadei de potrivire autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului poate decide încredințarea copilului la domiciliul temporar al adoptatorului în Republica Moldova, în funcție de vârsta și gradul de maturitate a copilului și evoluția relației dintre copil și adoptator.

(4²) Încredințarea copilului în vederea adopției internaționale se face printr-o dispoziție motivată, emisă de autoritatea tutelară teritorială.

(4³) În cazul încredințării copilului în vederea adopției internaționale, autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului este obligată să monitorizeze evoluția copilului și a relațiilor dintre el și adoptator pe tot parcursul perioadei de încredințare.

(4⁴) Reprezentantul organizației acreditate cu atribuții în domeniul adopției internaționale care asistă cuplul, este obligat să asigure accesul și comunicarea eficientă dintre autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului și adoptator în vederea monitorizării evoluției relației dintre aceștia.

(4⁵) În cazul adopției de către un cuplu căsătorit, în caz de extremă urgență (motive familiale, de serviciu sau alte circumstanțe motivate), adoptatorul va avea posibilitatea de a se întoarce în țara sa de origine, pentru o scurtă perioadă de timp, asigurându-se că cel puțin unul dintre soți rămâne cu copilul pentru continuarea perioadei de potrivire.”.

32. La articolul 38 alineatul (4) cuvântul „procurorului” se substituie cu cuvintele „a reprezentantului organizației străine acreditate cu atribuții în domeniul adopției internaționale care asistă adoptatorul”.

33. La articolul 39⁴ alineatul (2) cuvintele „, la care se anexează copiile de pe actele care confirmă capacitatea de a adopta, garanțiile morale și materiale ale adoptatorului” se exclud.

34. La articolul 45 alineatul (2):

cifra „5” se substituie cu cifra „2”;

la litera a) cuvintele „3 rapoarte (la 3, la 6, la 12 luni)” se substituie cu cuvintele „4 rapoarte (la 1, la 3, la 6 și la 12 luni)”;

litera c) se abrogă.

35. La articolul 54 alineatul (2), litera c) se abrogă.

36. La articolul 55 alineatul (1) litera d) cuvintele „sau internaționale” se exclud.

Art. III. Codul familiei nr.1316/2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47-48, art.210) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 52 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În cazul copiilor cărora li s-a stabilit statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, conform prevederilor art. 14 alin. (1) lit. c) și f) din Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, autoritatea tutelară teritorială la solicitarea copilului sau a părintelui/părinților (cu acordul copilului) asigură vizitarea trimestrială a

părintelui/părinților de către copil, dacă în privința părintelui/părinților nu se află în derulare procese judiciare privind decăderea din drepturile părintești.”.

2. Articolul 53 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului al cărui părinte/ambii părinți sunt minori se asigură de către părinți sau alți reprezentanți legali ai acestora.”.

3. la articolul 54 cuvintele „care a atins vârsta de 10 ani” se exclud, iar după cuvântul „obligatoriu” se completează cu cuvintele „, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate,”.

4. Articolul 58 se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Părinții/reprezentantul legal al părintelui minor exercită drepturile și obligațiile părintești asupra copilului părintelui minor și sunt reprezentanți legali ai copilului.

(1²) Părintele minor își păstrează dreptul de a participa la creșterea și îngrijirea copilului.”.

5. Articolul 61 se completează cu alineatul (2²) cu următorul cuprins:

„(2²) Părinții sunt în drept să delege parțial responsabilitatea pentru creșterea și îngrijirea copilului, unui custode, prin depunerea unei cereri la autoritatea tutelară locală conform procedurii stabilite de legislație, părinții rămânând reprezentanți legali ai copilului, iar custodele îndeplinind funcțiile de responsabil legal în condițiile legislației.”.

6. Articolul 63:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul când părinții locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinți vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se determină prin acordul părinților.”;

la alineatul (2) cuvintele „un atare acord lipsește” se substituie cu cuvintele „lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască”, iar cuvintele „(dacă acesta a atins vârsta de 10 ani)” se substituie cu cuvintele „în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate”;

se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins:

„(4) În cazul în care lipsește acordul cu privire la domiciliul copilului minor, până la stabilirea domiciliului de către instanța de judecată, domiciliul copilului minor este cu părintele cu care acesta locuiește permanent.

(5) În cazul menționat la alineatul (4), părintele care locuiește separat are dreptul ca copilul să se afle jumătate de timp la domiciliul acestuia, dacă nu contravine interesului superior al copilului, având în vedere vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat, perioada școlară, în baza unui grafic aprobat de autoritatea tutelară teritorială.”.

7. Articolul 64:

la alineatul (2) după cuvintele „de către autoritatea tutelară teritorială” se completează cu cuvintele „, care stabilește graficul de întrevederi”;

se completează cu alineatele (2¹) - (2³) cu următorul cuprins:

„(2¹) La stabilirea graficului de întrevederi se va ține cont de atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului și încadrarea acestuia în sistemul educațional, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat, astfel încât exercitarea drepturilor părintești să se realizeze echitabil.

(2²) În cazul în care părintele cu care a fost stabilit domiciliul copilului pleacă temporar peste hotare la muncă sau în alte scopuri, iar copilul rămîne în grija altei persoane, părintele care locuiește separat își păstrează dreptul la vizitarea copilului conform graficului de întrevederi.

(2³) În cazul în care părintele cu care a fost stabilit domiciliul copilului pleacă într-o altă localitate din țară sau din străinătate, împreună cu copilul sau lăsând copilul în custodie, părintele cu care a fost stabilit domiciliul copilului asigură comunicarea copilului cu celălalt părinte prin intermediul tehnologiilor informaționale de comunicare sau alte metode, precum și accesul fizic la copil a celuilalt părinte.”.

8. la articolul 70 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) La restabilirea în drepturile părintești se va ține cont obligatoriu de opinia copilului în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate.”.

9. la articolul 71 alineatul (4) după cuvîntul „tutelară” se completează cu cuvintele „locale și teritoriale”.

10. la articolul 72 alineatul (1) după cuvîntul „interesele” se completează cu cuvintele „, reprezentant legal al copilului în perioada respectivă fiind autoritatea tutelară teritorială”.

11. Se completează cu articolul 73¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 73¹.** Conflictul de interese între o parte interesată și autoritatea tutelară

În cazul existenței unui conflict de interese între o parte interesată și autoritatea tutelară locală sau teritorială, instanța judecătorească la cererea părții interesate poate numi o altă autoritate tutelară teritorială responsabilă de caz. La numirea unei autorități tutelare teritoriale responsabile de caz, instanța judecătorească va ține cont de criteriul proximității teritoriale, sau alte criterii relevante.”.

12. Articolul 77 se abrogă.

13. La articolul 90 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Persoanele care pînă la atingerea vârstei de 18 ani au deținut statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească sînt scutite de obligațiile prevăzute la alin. (1).”.

14. Articolul 142:

la alineatul (1) cuvintele „separați de părinți” se substituie cu cuvintele „cărora i s-a atribuit statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statut de copil rămas fără ocrotire părintească”;

alineatul (5) se abrogă.

15. Articolul 144 se abrogă.

Art. IV. Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82-86, art.661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 26 alineatul (3), în ambele cazuri, cuvintele „ , adoptatorilor sau curatorului” se substituie cu cuvintele „sau reprezentantului legal”.

2. Articolul 27:

la alineatul (1) cuvintele „ , adoptatorilor sau a curatorului” se substituie cu cuvintele „sau reprezentantului legal”;

la alineatul (2) cuvintele „ , adoptatorilor sau al curatorului” se substituie cu cuvintele „sau reprezentantului legal”;

la alineatul (3) cuvintele „ , adoptatorilor sau a curatorului” se substituie cu cuvintele „reprezentantului legal”.

3. La articolul 28 alineatul (1) cuvintele „ , adoptatori sau tutore” se substituie cu cuvintele „sau reprezentant legal”.

4. La articolul 33 alineatul (1) cuvintele „a adoptatorului,” se exclud.

5. La articolul 50 alineatul (3) se abrogă.

6. Articolul 53:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Tutela și curatela se instituie prin dispoziția autorității tutelare teritoriale de la domiciliul minorului, în conformitate cu prevederile Legii nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.”;

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Autoritatea tutelară este obligată să hotărască asupra instituirii tutelei sau curatelei asupra minorului în termen de 5 zile lucrătoare din data primirii avizului pozitiv al Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate privind plasamentul planificat al copilului.

(1²) La numirea tutorelui și curatorului se va ține cont obligatoriu de opinia minorului în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate.”;

la alineatul (2) cuvintele „atribuțiile lor sunt exercitate de” se substituie cu cuvintele „reprezentantul legal al copilului este”, iar după cuvântul „tutelară” se completează cu cuvântul „teritorială”.

7. Articolul 55:

alineatul (2) se abrogă;

alineatul (4):

litera e) se abrogă;

se completează cu literele k), l) și m) cu următorul cuprins:

„k) cel care suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie;

l) cel care nu are domiciliul pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția rudelor până la gradul IV inclusiv;

m) cel care nu este rudă până la gradul IV inclusiv sau nu a stabilit relații apropiate cu minorul.”;

se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) În cazul în care sunt mai multe persoane care își exprimă dorința de a deveni tutore sau curator al minorului, aceasta decide autoritatea tutelară. Decizia autorității tutelare poate fi contestată în instanța de judecată.

(6) În cazul prevăzut la alin. (5) autoritatea tutelară ia în considerare capacitățile morale și materiale de a crește și educa copilul, relația copilului cu acesta, precum și locul habitual de trai al copilului.”.

8. Articolul 56:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Autoritatea tutelară teritorială la instituirea tutelei sau a curatelei asupra minorului, poate institui și consiliul de familie al minorului la cererea persoanelor interesate sau în caz de litigiu sau dacă valoarea patrimoniului justifică acest lucru și dacă componența familiei permite acest fapt.”;

la alineatul (6) cuvintele „minorul care a împlinit vârsta de 10 ani” se substituie cu cuvintele „minor în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate”.

9. Articolul 58 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Drepturile și obligațiile de tutore sau curator sunt exercitate exclusiv în interesul minorului aflat sub tutelă sau curatelă.”.

10. Articolul 59 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Tutorele și curatorul nu este în drept să împiedice scoaterea minorului din familie la solicitarea autorității tutelare teritoriale, atunci când minorul urmează a fi (re)integrat în familia biologică sau extinsă sau când urmează a fi stabilită o formă de protecție mai oportună în conformitate cu interesul superior al copilului.”.

11. La articolul 62 alineatul (3) cuvintele „restituit părinților sau a fost înfiat” se substituie prin cuvintele „reintegrat în familie, adoptat, plasat într-un alt serviciu de plasament.”.

12. La articolul 148 alineatul (1) cuvintele „care a împlinit vârsta de 10 ani” se substituie cu cuvintele „în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate”.

13. La articolul 151:

alineatul (1) cuvintele „care a împlinit vârsta de 10 ani” se substituie cu cuvintele „, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate”

alineatul (3) cuvintele „în cazul în care a împlinit vârsta de 10 ani,” se substituie cu cuvintele „sau la inițiativă proprie”.

14. La articolele 2008 și 2009 cuvintele „(adoptatori)” și „(adoptatorilor)” se exclud.

15. La articolul 2024 cuvântul „(adoptatorii)” se exclude.

Art. V. Codul de procedură civilă nr.225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 50 alineatul (1) litera c) cuvintele „tutore, curator sau adoptator” se substituie cu cuvintele „reprezentant legal”.

2. La Articolul 58:

alineatul (4) cuvintele „părinții, înfiectorii sau curatorii” se substituie cu cuvintele „reprezentanții legali ai”;

alineatul (6) cuvintele „– părinți, înfietori, tutori, curatori, de administrația instituțiilor de educare, a instituțiilor curative sau de protecție socială” se exclud.

3. La Articolul 79:

la alineatul (1) cuvântul „înfietori,” se exclude;

la alineatul (3) cuvintele „sau tutorele numit în conformitate cu legea” se substituie cu cuvintele „, tutorele/curatorul numit în conformitate cu legea sau autoritatea tutelară teritorială”;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Reprezentarea în proces a copilului plasat în plasament de urgență sau plasament planificat se face de către autoritatea tutelară teritorială sau de tutorele/curatorul numit în conformitate cu legea.”.

4. La articolul 85 alineatul (1) litera b) va avea următorul cuprins:

„b) persoanele care depun cerere pentru încuviințarea adopției naționale sau internaționale”.

5. La articolul 218 alineatul (1) cuvintele „, înfietorii, tutorele sau curatorul” se substituie cu cuvintele „sau alt reprezentant legal al”.

6. Articolul 279 alineatul (1) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare în conformitate cu Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii;”.

7. La articolul 287 litera c) cuvintele „solicitarea schimbării locului de naștere” se exclud.

8. La articolul 288:

litera h) cuvintele „, eliberat de instituția medicală din raza domiciliului acestuia” se exclud;

litera i) se abrogă.

9. La articolul 289 alineatul (1) punctele 4) și 7) se abrogă.

10. La articolul 290 alineatul (3):

cifrele „15” se substituie cu cifrele „10”;

litera b) înainte de cuvântul „certificatul” se completează cu cuvintele „Raportul privind situația copilului adoptabil, conform modelului aprobat de autoritatea centrală și”;

literele c) - e) vor avea următorul cuprins:

c) confirmarea în scris a adoptatorului cu privire la faptul că a luat cunoștință de starea de sănătate a copilului;

d) consimțămintele copilului specificate în art. 26 alin. (2) al Legii nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției;

e) consimțământul părinților specificat în art. 23 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției;”.

11. Articolul 291 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 291.** Examinarea cererii de adopție

(1) Cererea de încuviințare a adopției naționale se examinează în ședință secretă cu participarea obligatorie a adoptatorilor și a reprezentantului autorității tutelare teritoriale de la domiciliul copilului adoptabil.

(2) Cererea de încuviințare a adopției internaționale se examinează în ședință secretă cu participarea obligatorie a adoptatorilor, a reprezentantului autorității tutelare teritoriale de la domiciliul copilului adoptabil și a reprezentantului organizației străine acreditate cu atribuții în domeniul adopției internaționale, care asistă adoptatorul.

(3) Acțiunile civile privind încuviințarea adopției, atât națională cât și internațională, sunt puse pe rol în regim prioritar și examinate în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data punerii cererii pe rol.”.

12. Articolul 292:

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Hotărârile instanțelor judecătorești, emise în urma examinării acțiunilor civile privind încuviințarea adopției naționale sau internaționale sunt definitive și irevocabile în termen de 10 zile lucrătoare din ziua pronunțării.”;

la alineatul (3) cuvintele „și locul de naștere” se exclud;

la alineatul (4) cuvântul „adoptatorilor” se substituie cu cuvântul „părinților adoptivi”.

13. Se completează cu Capitolul XXV¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul XXV¹

RETURNAREA COPILULUI ȘI EXERCITAREA DREPTULUI DE VIZITARE A COPILULUI

Articolul 293¹. Depunerea cererii

Cererea privind returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare în conformitate cu Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii se depune la Curtea de Apel Chișinău de către autoritatea centrală din Republica Moldova pentru implementarea prevederilor Convenției menționate sau de către reclamant.

Articolul 293². Conținutul cererii

(1) Cererea urmează să cuprindă:

a) informații privind identitatea reclamantului, a copilului și a persoanei despre care se susține că a luat sau a reținut copilul;

b) motivele pe care se sprijină reclamantul pentru a cere înapoierea copilului cu anexarea actelor confirmatoare, inclusiv a prevederilor legale relevante din dreptul statului în care se află reședința reclamantului;

c) toate informațiile disponibile privitoare la localizarea copilului și identitatea persoanei cu care copilul este presupus a se afla;

d) copie legalizată a oricărei decizii sau acord utile;

e) raportul de evaluare psihologică a copilului în cazul în care pârâtul sau reclamantul consideră că satisfacerea sau nesatisfacerea integrală sau parțială a cererii va avea efecte negative asupra situației copilului;

f) orice alt document util.

(2) Toate actele întocmite într-o limbă străină se depun însoțite de traducerea autenticată în limba română.

Articolul 293³. Examinarea cererii

(1) Cererea se examinează de către Curtea de Apel în ședință secretă cu participarea obligatorie a reclamantului și a pârâtului sau reprezentanților acestora.

(2) Cererile privind returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare se procesează în regim prioritar și se examinează în fond în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data admitterii cererii.

Articolul 293⁴. Hotărîrea judecătorească

(1) Hotărîrea integrală se întocmește în termen de 14 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii.

(2) Hotărîrea judecătorească emisă pe marginea cererii privind returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare poate fi atacată cu recurs.”.

14. La articolul 294 alineatul (2) cuvintele „, , al adoptatorilor” se exclude;

15. La articolul 295 cuvintele „a adoptatorilor,” se exclud.

Art. VI. Codul de procedură penală nr.122/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 104-110, art. 447), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În tot textul cuvintele „înfiector” și „înfiat” la orice formă gramaticală se exclud”.

2. Articolul 77 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul în care victima, partea vătămată, bănuitul, învinuitul, inculpatul minor sau persoană iresponsabilă nu are reprezentant legal din numărul persoanelor menționate la alin.(1), sau în cazul existenței unor conflicte de interese între reprezentantul legal din numărul persoanelor menționate la alin.(1) și minor sau persoana iresponsabilă, organul de urmărire penală sau instanța de judecată numește din oficiu prin ordonanță sau încheiere motivată în calitate de reprezentant legal autoritatea tutelară teritorială din raza sediului organului de urmărire penală sau instanței de judecată.”.

Art. VII. Articolul 14 din Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 53-54, art. 145), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Autoritatea tutelară teritorială de la locul aflării copilului neînsoțit solicitant de azil sau beneficiar de protecție internațională, de protecție temporară sau de azil politic, este reprezentantul legal al copilului și acționează în numele lui în relație cu toate persoanele fizice și juridice, inclusiv cu autoritățile administrației publice, organul de urmărire penală și instanțele judecătorești.”.

Art. VIII. Articolul 21 alineatul (1) din Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 42-47, art. 145), cu modificările ulterioare, se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) participă și asigură ordinea publică în procesul de luare a copilului de la părinți sau de la persoanele în grija căruia se află, în conformitate cu prevederile Legii nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.”.

Art. IX. Legea nr.198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 19 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) La solicitarea copilului sau a autorității tutelare, copilul beneficiază de dreptul la asistență juridică calificată fără acordul părinților sau tutorelului/curatorului.”;

2. La articolul 20 litera a) cuvintele „și la alin. (1¹)” se substituie cu cuvintele „, alin. (1¹) și alin. (4)”.

Art. X. Articolul 4 din Legea nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.19-23, art.56), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Pentru copiii rămași temporar fără ocrotire părintească și copiii rămași fără ocrotire părintească, plasați în servicii de plasament de tip familial, serviciul social casa comunitară pentru copii în situație de risc, serviciul social centrul de plasament pentru copiii separați de părinți, care sînt încadrați într-o instituție de învățămînt, începînd cu clasa a cincea pînă la împlinirea vîrstei de 18 ani, se acordă indemnizație zilnică pentru copil.”.

Art. XI. Legea nr.123/2010 cu privire la serviciile sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.155-158, art.541) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 6:

alineatul (1) litera c) va avea următorul cuprins:

„c) servicii sociale cu specializare înaltă:

1. cu componenta rezidențială;

2. fără componenta rezidențială.”.

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Serviciile sociale cu specializare înaltă:

a) cu componentă rezidențială sunt serviciile prestate într-o instituție rezidențială sau într-o instituție specializată de plasament temporar, care impun un șir de intervenții complexe ce pot include orice combinație de servicii sociale specializate, acordate beneficiarilor cu dependență sporită și care necesită supraveghere continuă (24/24 ore);

b) fără componentă rezidențială sunt serviciile, care oferă beneficiarilor asistență complexă înalt calificată/cu specializare îngustă, la nivel regional sau național.”.

2. articolul 8 litera f) va avea următorul cuprins:

„f) organizează, gestionează servicii sociale cu specializare înaltă și în caz de necesitate, contractează prestatori de servicii sociale cu specializare înaltă, dacă astfel de servicii nu pot fi organizate, gestionate sau prestate de autoritățile administrației publice locale.”.

Art. XII. - 1. În termen de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi autoritățile tutelare locale cu suportul specialiștilor în domeniul protecției drepturilor copilului, iar în lipsa acestora, asistenților sociali comunitari vor:

a) obține de la persoana/persoanele în grija cărora se află copiii ai căror părinți/unicul părinte sunt plecați/este plecat la muncă peste hotare asupra cărora au instituit tutela/curatela, declarația-acord prevăzută la art. 13 alin. (5) din Legea 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și datele necesare pentru completarea dispoziției de instituire a custodiei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate;

b) vor emite dispoziția de instituire a custodiei în baza declarației-acord și a datelor menționate la lit. a).

2. La expirarea termenului de 6 luni din data intrării în vigoare a prezentei legi, dispozițiile de instituire a tutelei/curatelei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte sunt plecați/este plecat la muncă peste hotare emise de autoritățile tutelare locale devin nule.

Notă informativă
la proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative
(protecția drepturilor copilului)

1. Autorul proiectului.

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite.

Prezentul proiect de lege a fost prezentat pentru înregistrare către Cancelaria de Stat în cadrul ședinței secretarilor generali de stat prin scrisoarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 14/3248 din 19.11.2018, fiind înregistrat (număr unic 155/MSMPS/2018) și expediat spre avizare autorităților competente.

Prin scrisoarea nr. 14/3821 din 17.12.2018, MSMPS a prezentat spre coordonare proiectul ajustat conform avizelor parvenite și a solicitat expunerea pe marginea acestuia până la data de 26 decembrie 2018 în conformitate cu pct. 201 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018.

Ulterior, având în vedere că Ministerul Justiției a menținut anumite obiecții pe marginea proiectului, în conformitate cu pct. 204 din Regulamentul Guvernului, pentru a ajunge la un consens asupra divergențelor existente pe marginea proiectului, MSMPS a organizat o ședință comună interministerială care a avut loc pe data de 1 martie 2019, la care s-a ajuns la un numitor comun asupra punctelor discutate.

În conformitate cu pct. 189 din Regulamentul Guvernului, având în vedere că a expirat perioada de 180 de zile, termen în care proiectul anunțat nu a fost prezentat spre examinare Guvernului, acesta a fost restituit autorului de către Cancelaria de Stat.

În acest context, se propune pentru înregistrare repetată și avizare, proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (protecția drepturilor copilului). Pentru facilitarea și urgentarea procesului de avizare, se propune spre examinare și sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la avizele prezentate anterior.

Proiectul a fost elaborat întru realizarea activităților prevăzute în:

1. Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 103-108, art. 271);

2. Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020.

În conformitate cu datele statistice deținute de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, la sfârșitul anului 2018 în evidența autorităților tutelare se aflau 10345 copii aflați în situație de risc, 43039 copii separați de părinți (dintre care 37866 copii la care unicul părinte/ambii părinți sunt plecați peste hotare, 1056 copii ce dețineau statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească și 3775 copii ce dețineau statut de copil rămas fără ocrotire părintească).

Dintre cei 37866 copii la care unicul părinte/ambii părinți sunt plecați peste hotare, pentru 12541 copii a fost instituită tutela/curatela de către autoritățile tutelare/locale. Ceea ce rezultă că aproximativ 25000 copii la care unicul

părinte/ambii părinți sunt plecați peste hotare nu au o formă de protecție instituită de către persoanele în grija cărora se află.

Lipsa unei delimitări clare între reprezentarea legală și responsabilitatea legală pentru creșterea și îngrijirea copiilor între părinți și alți îngrijitori ai copiilor provoacă dificultăți în aplicarea mecanismelor privind protecția copiilor atunci când aceștia se află în situație de risc dar și un vid normativ privind respectarea drepturilor acestor copii în general.

Totodată, la moment legislația vizează doar copiii a căror părinți/unicul părinte sunt/este plecat la muncă peste hotare – acesta în mare parte reflectând realitatea, însă neacoperind situațiile în care părinții/unicul părinte se află peste hotare pentru studii sau tratament sau într-o altă localitate din țară.

Pe parcursul ultimilor ani, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale promovează un nou management de caz a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți bazat pe o nouă abordare a copiilor în sistemul de asistență și protecție. Această abordare operează cu un șir de instrumente și noțiuni noi, care sunt focusate pe analiza și acordarea suportului necesar pentru a asigura bunăstarea copilului, pentru prevenirea separării copilului de familie, pentru reintegrarea copilului în familie, pentru prevenirea riscurilor și pentru asigurarea optimă a respectării drepturilor și responsabilităților părintești. În acest context, pentru a responsabiliza personalul din domeniul protecției copilului, este imperios necesară reflectarea unor noțiuni de bază, devenind obligatorii pentru autoritățile publice locale.

Una dintre principalele provocări în sistemul de protecție a copilului, raportat de către specialiști și de către părinți de asemenea, este protecția copiilor a căror părinți/unicul părinte sunt plecați peste hotare, din cauza dificultății de instituire a tutelei asupra copiilor. Această situație sa creat din cauza confuziei dintre tutela, ca formă de protecție temporară a copiilor a căror părinți/unicul părinte sunt plecați peste hotare instituită de către autoritatea tutelară locală și tutela ca formă de protecție a copiilor rămași (temporar) fără ocrotire părintească, care este o formă complexă de protecție, care presupune că tutorele/curatorul este și reprezentantul legal al copilului. În acest context, a fost propus conceptul custodiei pentru protecția copiilor a căror părinți/unicul părinte sunt plecați peste hotare care să fie instituită foarte ușor de către părinți, clarificând și aspectele legale ale acestei forme de protecție.

Prevederile Legii nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției urmează a fi racordate la situația în domeniul adopțiilor naționale și internaționale, în special în ce privește posibilitatea adopției internaționale a copiilor cu nevoi speciale, disponibilitatea datelor privind copiii adoptabili și procedurile judiciare de încuviințare a adopției.

De asemenea, în proiect se propune o reglementare mai clară a examinării cererilor privind returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare în conformitate cu Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii – în special sunt necesare prevederi referitoare la setul de documente și termenele conform cărora cererile respective urmează a fi examinate.

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a realizat consultări publice cu

specialiștii în protecția drepturilor copilului din cadrul tuturor autorităților tutelare teritoriale, la care au fost discutate dificultățile, provocările și problemele întâlnite în exercitarea atribuțiilor autorităților tutelare, care au susținut propunerile incluse în proiectul de lege.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Proiectul prevede operarea modificărilor în:

1. Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, referitor la:

- a) redefinirea noțiunii copil separat de părinți și pericol iminent;
- b) definirea noțiunilor de reprezentant legal al copilului, responsabilitate legală, responsabil legal;
- c) completarea atribuțiilor autorităților tutelare teritoriale privind:
 - reprezentarea legală a copiilor victimă sau martor al infracțiunii sau contravenției, precum și al copilului cu statut de contravenient, bănuit, învinuit, inculpat;
 - îndeplinirea atribuțiilor privind stabilirea și plata indemnizațiilor zilnice pentru copiii rămași temporar fără ocrotire părintească și copiii rămași fără ocrotire părintească;
- d) expunerea atribuțiilor autorității centrale pentru protecția copilului;
- e) plasamentul planificat în serviciul de tutelă/curatelă, plasamentului copilului părintelui minor, precum și obligativitatea întreprinderii măsurilor de pregătire a copiilor din serviciile de plasament pentru viața independentă după ieșirea din serviciile respective;
- f) delimitarea funcțiilor de reprezentare și responsabilitate legală pentru copiii separați de părinți între autoritățile tutelare și îngrijitorii copiilor;
- g) stabilirea procedurii de instituire a custodiei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate, precum și monitorizarea situației acestora.

2. Legea nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției cu referire la:

- a) detalierea noțiunii de adoptator;
- b) accesul la datele privind copiii adoptabili în special în scopul facilitării și eficientizării adopției copiilor cu nevoi speciale;
- c) clarificarea procedurii de atribuire și valabilitate a atestatului de adoptator;
- d) optimizarea consimțămintelor persoanelor implicate în procedura de adopție;
- e) optimizarea termenelor de potrivire, vizitare și încredințare a copiilor în vederea adopției, precum și a termenelor de monitorizare post-adopție a copilului;
- f) suspendarea prestațiilor sociale lunare pentru copiii adoptabili plasați în servicii de tip familial și plata acestora adoptatorului pe perioada încredințării copilului în vederea adopției.

3. Codul familiei nr.1316/2000 cu referire la:

- a) asigurarea vizitării de către copiii cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească a părinților aflați în arest sau în detenție;
- b) apărarea drepturilor copiilor ai căror părinți sunt minori;
- c) delegarea parțială de către părinți a responsabilității legale custodelui asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate;

- d) domiciliul copiilor ai căror părinți locuiesc separat, precum și stabilirea graficului de întrevederi cu copilul a părintelui care locuiește separat;
 - e) conflictul de interese în cazul litigiilor privind drepturile copilului între o parte interesată și autoritatea tutelară.
4. Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, prin ajustarea conform modificărilor propuse la cadrul normativ sus-menționat.
5. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003, privind:
- a) reglementarea procedurii de examinare a cererilor privind returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare în conformitate cu Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii;
 - b) interzicerea schimbării locului de naștere a copilului în cazul adopției;
 - c) corelarea cu prevederile Legii nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției;
 - d) examinarea și pronunțarea în regim prioritar a hotărârilor privind încuviințarea adopției.
6. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, privind numirea reprezentantului legal pentru copilul sau persoana iresponsabilă, care este victimă, parte vătămată, bănuit, învinuit, inculpat.
7. Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova - referitor la reprezentarea legală a copilului neînsoțit solicitant de azil sau beneficiar de protecție internațională, de protecție temporară sau de azil politic.
8. Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului - cu referire la obligativitatea participării și asigurării ordinii publice în cadrul procedurilor de luare a copilului de la părinți.
9. Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat - referitor la acordarea posibilității de a beneficia fără acordul părinților sau tutorelui/curatorului de dreptul la asistența juridică calificată la solicitarea copilului sau autorității tutelare.
10. Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii - cu referire la acordarea indemnizațiilor zilnice copiilor plasați în servicii de plasament de tip familial, serviciul social casa comunitară pentru copii în situație de risc, serviciul social centrul de plasament pentru copiii separați de părinți;
11. Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale - cu privire la divizarea serviciilor sociale cu specializare înaltă în 2 tipuri: cu componenta rezidențială și fără componenta rezidențială.

4. Fundamentarea economico-financiară.

Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare.

Cu referire la modificarea Legii nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii, menționăm că indemnizațiile zilnice pentru copiii plasați în servicii de plasament de tip familial au fost stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 378/2018, care este în vigoare și se implementează. Cheltuielile pentru plata indemnizațiilor zilnice pentru copii sunt incluse în Legea bugetului de stat pentru anul 2019.

5. Impactul proiectului.

Promovarea și adoptarea proiectului va contribui la:

<ul style="list-style-type: none"> - bunăstarea copiilor în situație de risc și copiilor separați de părinți; - asigurarea reprezentării legale a copiilor din Republica Moldova în orice moment; - formalizarea îngrijirii copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar într-o altă localitate din țară sau din străinătate; - respectarea drepturilor copilului de a comunica cu părinții care locuiesc separat; - celeritatea procedurilor în procesul adopției copiilor rămași fără ocrotire părintească; - examinarea eficientă a cererilor privind returnarea la locul habitual de trai sau exercitarea dreptului de vizitare în conformitate cu Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii.
6. Modul de încorporare în sistemul actelor normative în vigoare.
<p>Proiectul prevede operarea modificărilor în:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți; 2) Legea nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției; 3) Codul familiei nr.1316/2000; 4) Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002; 5) Codul de procedură civilă Republicii Moldova nr. 225/2003; 6) Codul de procedură penală Republicii Moldova nr. 122/2003; 7) Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova; 8) Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului; 9) Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat; 10) Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii; 11) Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale.
7. Avizarea și consultarea publică.
<p>Proiectul se bazează pe 2 studii în domeniul adopției și reprezentării legale a copiilor realizate cu suportul UNICEF în anul 2017 și a fost elaborat în consultare cu specialiștii în protecția drepturilor copilului din cadrul autorităților tutelare teritoriale realizate în anul 2017 și 2018.</p> <p>Proiectul hotărârii Guvernului este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, la compartimentul Transparența, secțiunea Transparența decizională.</p>
8. Instituțiile care nu au prezentat avizele
<p>În procesul de avizare, expertizare juridică și expertizare anticorupție proiectul nu au prezentat avizele/expertizele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Congresul Autorităților Publice Locale.

Ministru

Ala NEMERENCO

**MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2009, Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 2
Tel. + 373 222268-885; Fax. + 373 22727-695
e-mail: secretariat@msmps.gov.md
www.msmps.gov.md

**MINISTRY
OF HEALTH, LABOUR AND
SOCIAL PROTECTION OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

2, Vasile Alecsandri street, Chisinau, MD-2009
Tel. + 373 222268-885; Fax. + 373 22727-695
e-mail: secretariat@msmps.gov.md
www.msmps.gov.md

19.07.2019 nr. 14/4234

CERERE

**privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectelor de acte
care urmează a fi anunțate în cadrul ședinței secretarilor generali de stat**

Nr.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Tipul și denumirea proiectului	Proiectul hotărîrii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (protecția drepturilor copilului)
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
3.	Justificarea depunerii cererii (indicația corespunzătoare sau remarca precum că proiectul este elaborat din inițiativa autorului)	Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016; Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei pentru protecția copilului pe anii 2014-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 835 din 04.07.2016.

4.	Lista autorităților și instituțiilor ale căror avizare este necesară	Ministerul Finanțelor Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat Congresul Autorităților Publice Locale Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
6.	Numele, prenumele, funcția și datele de contact ale persoanei responsabile de promovarea proiectului	Gheorghe Trofin, șef interimar, Direcția politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii tel.022 26 21 40 email: gheorghe.trofin@msmps.gov.md
7.	Anexe (proiectul actului care se solicită a fi înregistrat, nota informativă cu documentele de însoțire)	Proiectul hotărârii Nota informativă Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
8.	Data și ora depunerii cererii	19.07.2019
9.	Semnătura	Ala NEMERENCO Ministru al Sănătății, Muncii și Protecției Sociale